
IZMAIŅAS ILGTERMIŅĀ PĀRVADES TIESĪBU ĪZSOLĒS UZ IGAUNIJAS- LATVIJAS ROBEŽAS

Mārtiņš Šteinbergs

AST Tirgus attīstības projektu vadītājs

SATURS

- Ilgtermiņa pārvades tiesības
- Izmaiņas Ilgtermiņa pārvades tiesību metodikā
- Izmaiņu cēloņi
- Uzraudzība un attīstība nākotnē

KAS IR ILGTERMIŅA PĀRVADES TIESĪBAS (LTTRS)

- Galvenais finanšu instruments, lai nodrošinātos pret elektroenerģijas cenu svārstību risku starp diviem reģioniem.
- Turētājam piešķir tiesības ilgtermiņā (gadā, ceturksnī, mēnesī) iegūt kompensāciju par noteiktu apjomu pārrobežu elektroenerģijas cenu starpību starp divām tirdzniecības zonām.
- Piemēram, elektroenerģijas tirgotājs Latvijā, kas pērk elektroenerģiju Latvijā, var izmantot LTTR, lai nodrošinātu ka elektroenerģijas cena nebūs dārgāka kā Igaunijā plus LTTR iegādes maksa

ES ILGTERMIŅA PĀRVADES TIESĪBU REGULĒJUMS

Saskaņā ar ES Regulu 2016/1719 (Forward Capacity Allocation regula) ar ko tiek izveidots vienots, efektīvs un likvīds ES elektroenerģijas tirgus. FCA regulas 3. pants nosaka sekojošus mērķus ilgtermiņa pārvades tiesībām:

- Optimizēt ilgtermiņa pārvades jaudas aprēķināšanu un piešķiršanu
- Nodrošināt nediskriminējošu piekļuvi LTTRiem
- Nodrošināt taisnīgu un sakārtotu jaudas sadali un cenu veidošanos
- Uzlabot informācijas caurspīdīgumu
- Veicināt elektroenerģijas sistēmas efektīvu ilgtermiņa darbību

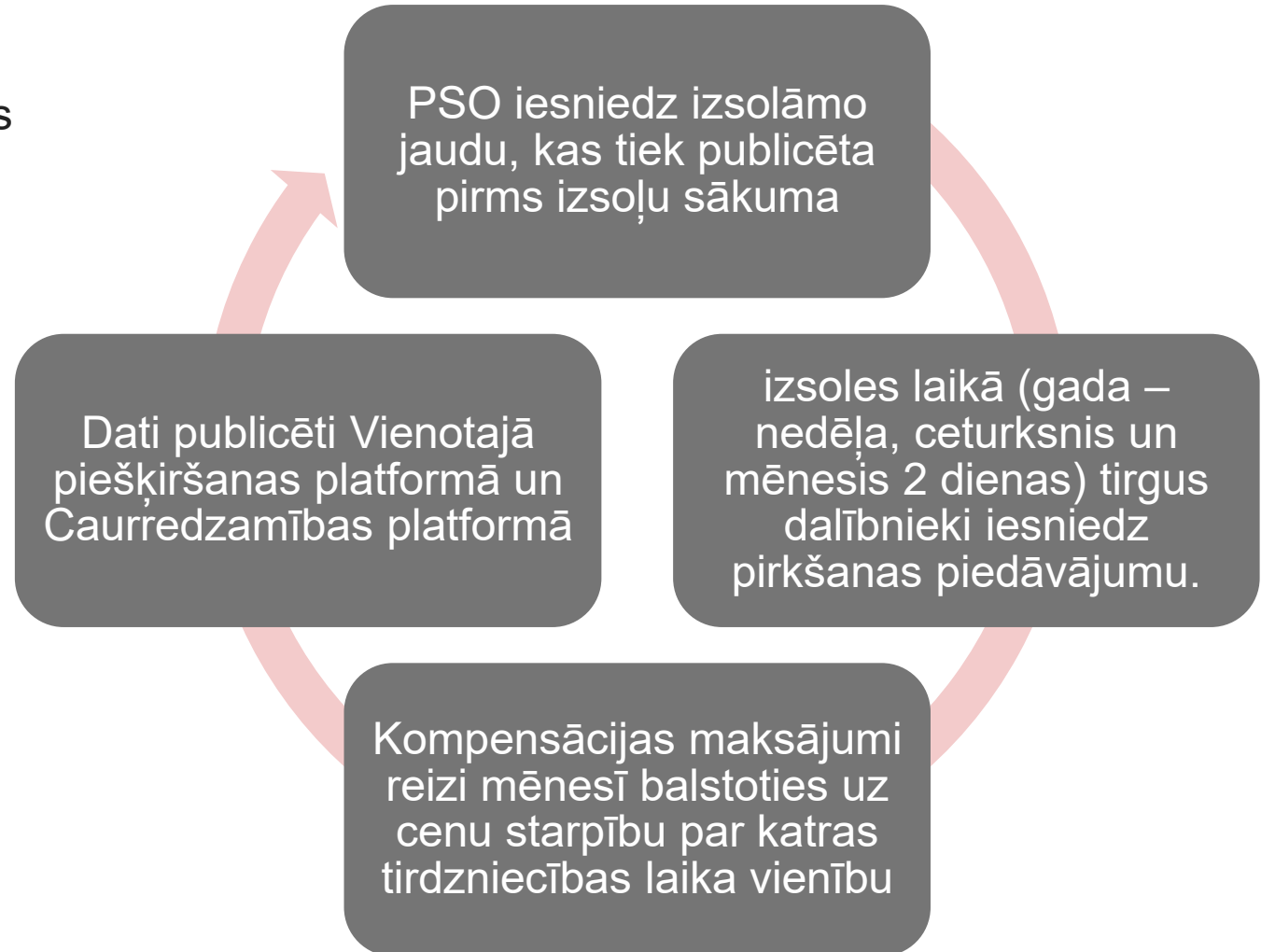

KĀ STRĀDĀ ILGTERMIŅA PĀRVADES TIESĪBAS

Ilgtermiņa pārvades tiesības parasti tiek piešķirtas izsolēs izmantojot vienoto piešķiršanas platformu (SAP)

Izsoles notiek reizi gadā, ceturksnī un mēnesī, SAP veicot izsoļu veikšanu pēc iepriekš saskaņota izsoļu kalendāra

JAUNĀS METODIKAS GALVENĀS IZMAIŅAS

	Sākotnējā metodika (2019)	Jaunā metodika (2025)
Iesaistīte PSO	AST un Elering	Fingrid, Elering un AST
Iekļautās robežas	EE-LV	FI-EE un EE-LV
Kapacitātes piešķiršana	Secīga piešķiršana no kopējās NTC	Sarežģītākā, ņemot vērā jaunus ierobežojumus kā balansēšanas tirgus balstoties uz LT CCM
FI-EE robeža	Nav iekļauta	Specifiska formula: $L\text{TTR\_Y} = \min(L\text{TCZC\_Y}; 350)$ $L\text{TTR\_M} = \min(L\text{TCZC\_M} - L\text{TTR\_Y}; 300)$
EE-LV robeža	Y:300, Q:100, M:150 limiti	Pārskatīti, zemāki ierobežojumi, lai ierobežotu pārdošanu par pazeminātu cenu: Y:300, Q:50, M:100 Jauns faktors (Ω): Atņem jaudu, kas jau ir rezervēta balansēšanas jaudas tirgum.

ILGTERMIŅA PĀRVADES TIESĪBU SADALES METODOLOĢIJA (2025)

- Piemērojama **Latvijas – Igaunijas un Igaunijas – Somijas** robežai
- Paredzētas tikai finanšu ilgtermiņa pārvades tiesības
- Piedāvātie produkti: gada, ceturkšņa un mēneša
- Iespējams apjoma samazinājums atkarībā no **ilgtermiņa pārvades jaudu prognozes** un **Balansēšanas jaudu rezervācijas** izmantošanas koeficienta

300 MW

Gada produktiem

- Iepriekš 300 MW

50 MW

Ceturkšņa produktiem

- Iepriekš 100 MW

100 MW

Mēneša produktiem

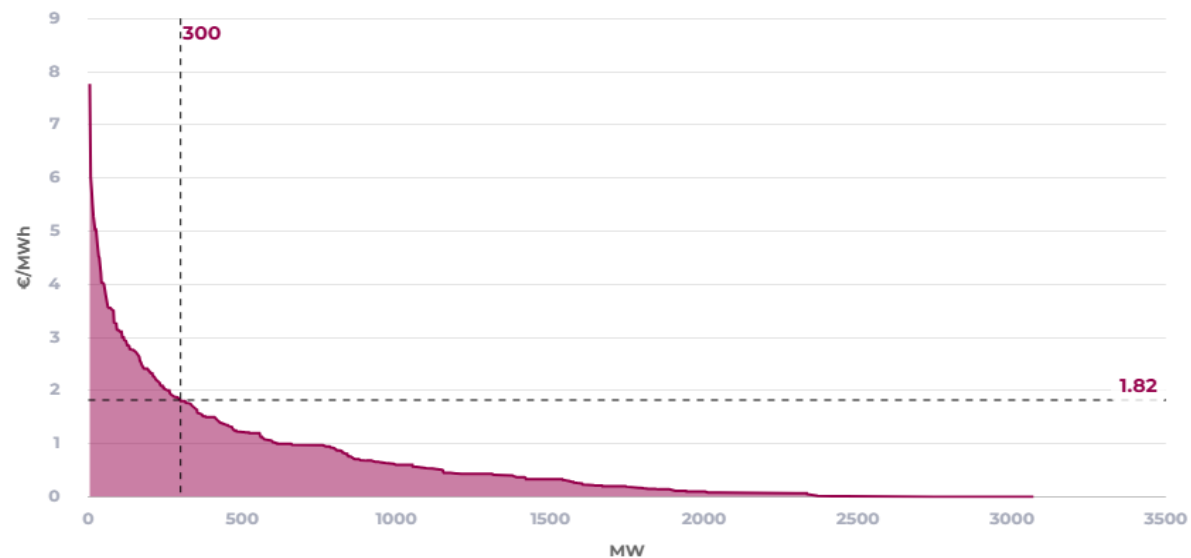

- Iepriekš 150 MW

RISKA INSTRUMENTU PĀRPRODUKCIJA

- Izsolēs piedāvāto **ilgtermiņa rezervju apjoms pārsniedza patieso vietējā Baltijas tirgus pieprasījumu** pēc riska ierobežošanas
- Tas radīja cenu līknes ar "garu asti" un piedāvājumiem ar gandrīz 0 cenām
- Analīze liecina, ka no 2019 – 2023. gadam **tikai 32% no ilgtermiņa rezervju līgumiem** tika iegādāti no Baltijas tirgus dalībniekiem.
- Piemērā 2025.gada izsoles pieprasījuma līknē redzami liels apjoms pieprasījuma ar cenu tuvu pie 0 EUR/MWh un gala cena 1.82 EUR/MWh. Līdz 30.10. faktiskā cenu starpība EE-LV zonai bija – 3.80 EUR/MWh

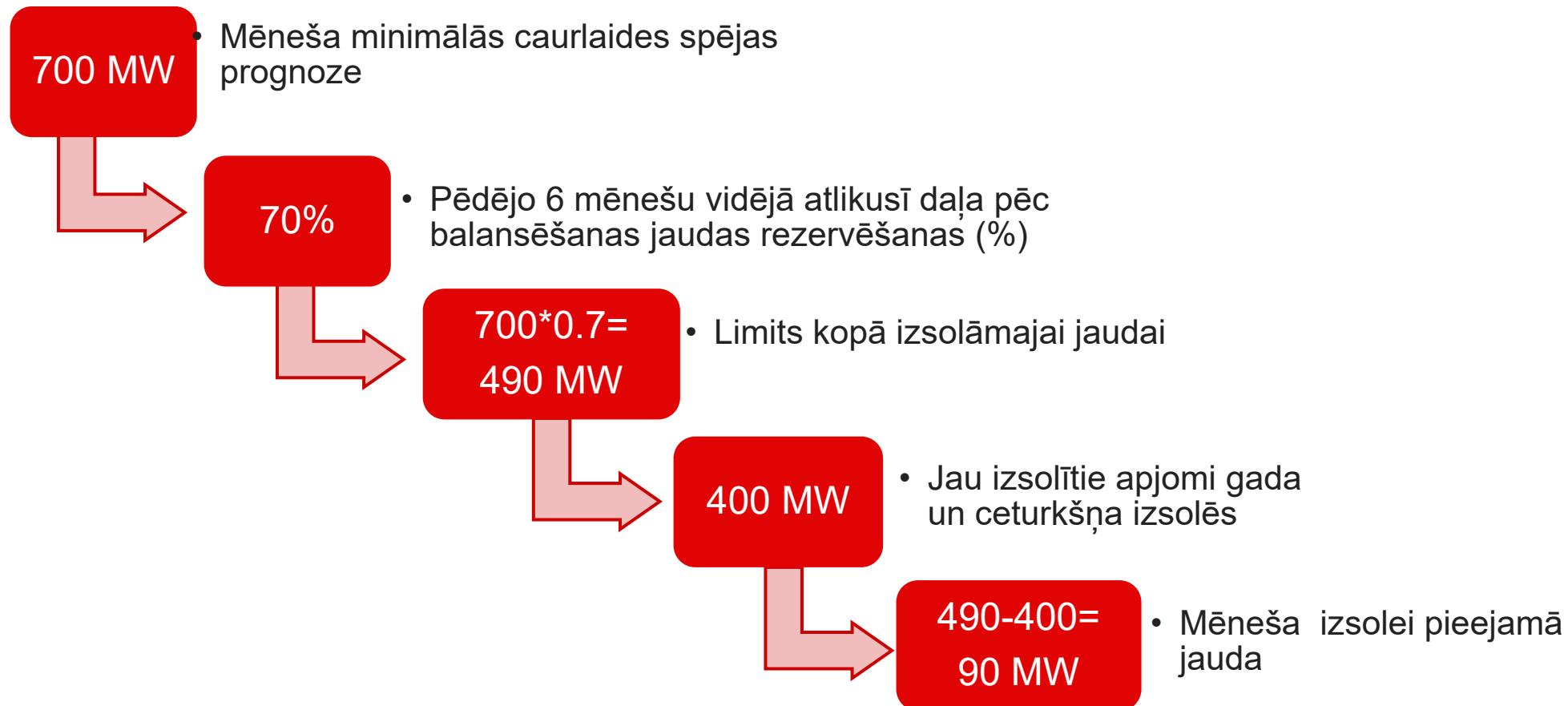
AUCTION CHART

PĀRROBEŽU JAUDAS APRĒĶINA IZMAIŅAS

Baltijas balansēšanas jaudas tirgus ieviešana (sākot ar 2025. gadu) rezervē daļu pārrobežu jaudas balansēšanas pakalpojumiem. Tas nozīmē, ka nākamās dienas tirgiem un līdz ar to ilgtermiņa jaudas tirgiem fiziski ir pieejama mazāka jauda.

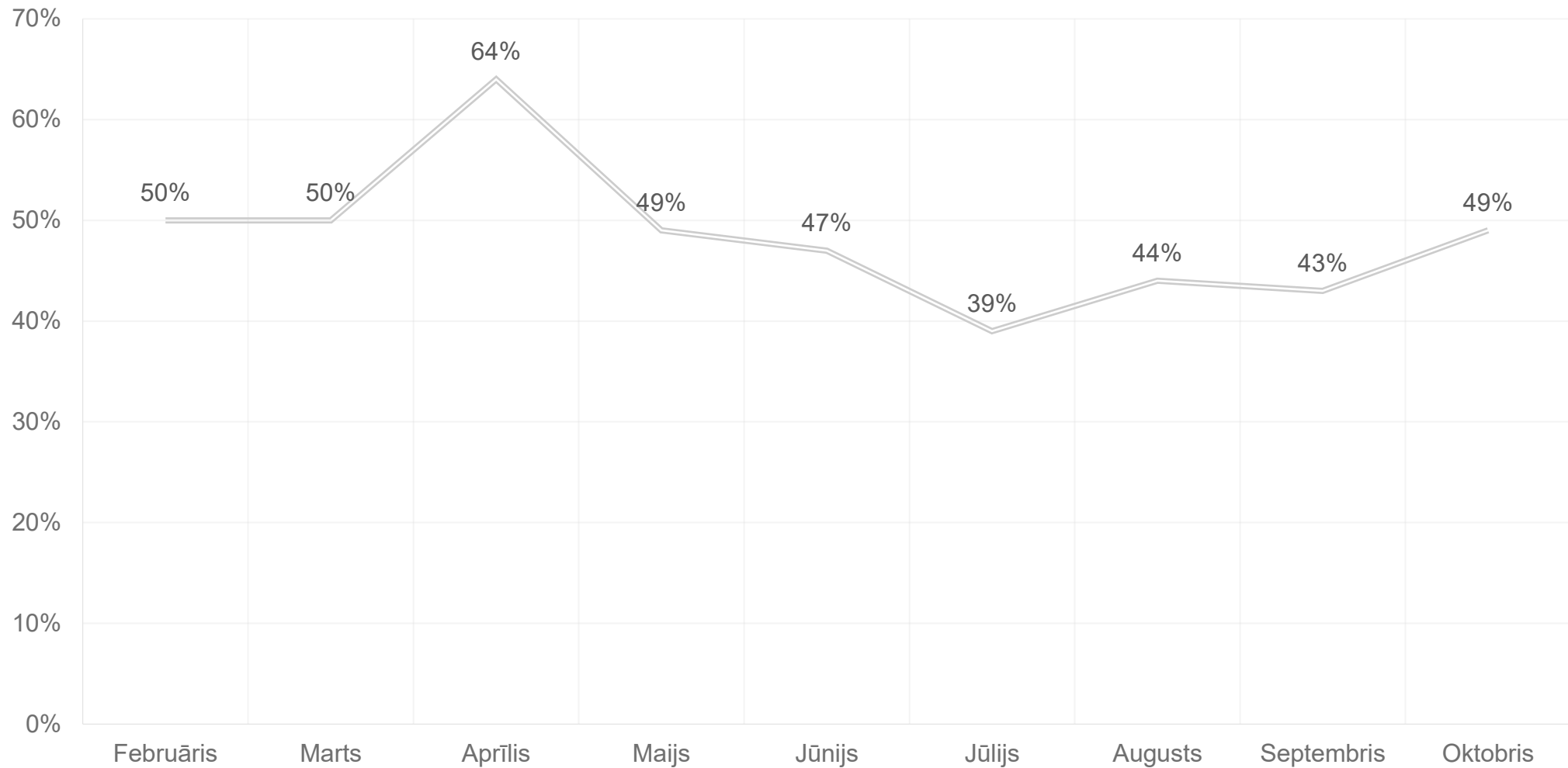
Piemērs:

BALANSĒŠANAS JAUDAS REZERVĒŠANAS APJOMI

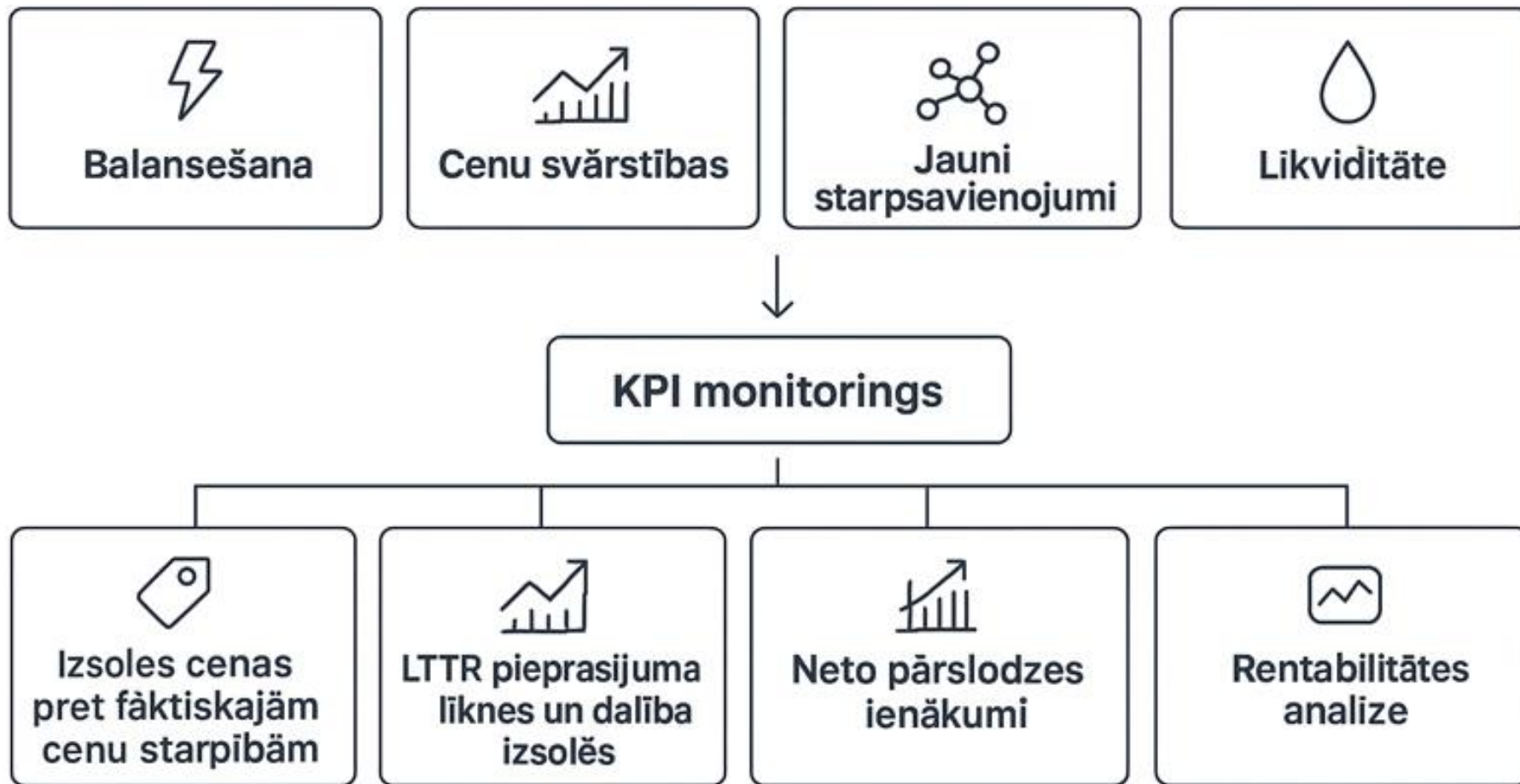

Balansēšanas jaudas rezervēšana

UZRAUDZĪBA UN ATTĪSTĪBA NĀKOTNĒ

FI-EE robežas 650 MW – pagaidu risinājums (vērtējums 2025-2026)

PALDIES!

Mārtiņš Šteinbergs

AST Tirgus attīstības projektu vadītājs

AS "Augstsprieguma tīkls"

Dārziema iela 86, LV-1073, Rīga

T.+371 67728353

ast@ast.lv www.ast.lv